

2.4.2026

Dnro 4050/03.04.04.04.24/2024
4065/03.04.04.04.24/2024

Asia Maa-ainesasiaa koskevat valitukset

Valittajat Antti Lindqvist

Markku Sahlstedt

Päätös, josta valitetaan

Karkkilan ympäristölautakunta 30.5.2024 § 39

Ympäristölautakunta on myöntänyt Destia Oy:lle luvan maa-ainesten ottamiseen kiinteistöillä Vaskijärven sora-alue 224-411-7-73 ja Vuonteenmäen Sora 224-411-7-104 lupahakemuksen ja päätöksestä tarkemmin ilmenevien lupamääräysten mukaisesti. Lupapäätöksen perusteella 14,5 hehtaarin suuruiselta ottamisalueelta voidaan ottaa 10 vuoden kuluessa hiekkaa ja soraa yhteensä 570 000 m³ltr.

Luvansaajalle on myönnetty vakuutta vastaan lupa toiminnan aloittamiseen muutoksenhausta huolimatta. Luvan tultua lainvoimaiseksi luvan haltijan on asetettava ympäristölautakunnan eduksi 188 500 euron suuruinen vakuus luvassa määrättyjen toimenpiteiden suorittamisesta.

Valituksissa esitetyt vaatimukset

Lindqvistin valitus

Päätös on kumottava.

Maa-ainesten ottamisesta aiheutuu erityisesti melun ja pölyn vuoksi pilaantumista ja haittaa ympäristölle. Melu ja pöly saattavat aiheuttaa terveyshaittaa, merkittävää viihtyisyyden vähentymistä ja kohtuutonta räsitusta. Vaikka toiminnan laajentamisesta lähiasutukselle aiheutuva lisääntyvä pitkäaikainen haitta saataisiin tiukoin lupamääräyksin vähennettyä tasolle, joka ei ole ympäristönsuojelulaisissa tarkoitettujen asetusten vastainen eikä toiminta ennalta arvioiden aiheuttaisi ympäristönsuojelulain vastaisia

seurauksia, toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa on otettava huomioon toiminnan luonne, pilaantumisen todennäköisyys sekä alueen ympäristön nykyinen käyttötarkoitus. Kun otetaan huomioon Destia Oy:n toiminnasta aiheutuva merkittävä pilaantumisen vaara, viihtyisyyden väheneminen ja kohtuuton rasitus ympäröivälle asutukselle, maa-ainesten otto ja etenkin murskaus eivät ole toteutettavissa ympäristölautakunnan päätöksessä sallitulla tavalla siten, että pilaantumista voitaisiin riittävästi ehkäistä.

Ottamisalueelta ei ole luotettavaa tietoa pohjaveden korkeustasoista, virtaus suunnasta tai suojakerroksen paksuudesta alimmalla ottotasolla. YVA-lausunnon tiedot läheisten Säynäislammen ja Levoilammen korkeuksista ovat puutteelliset. Ottamissuunnitelmassa ei ole riittäväällä tavalla tutkittu maa-aineksen mahdollista pilaantumista esimerkiksi aiemman kyllästämön johdosta. Hakemuksen luontoselvitys on puutteellinen, eikä ympäristövaikutusten tarkkailu ole riittävä. Näiden puutteiden vuoksi ympäristöviranomaisen tulisi vielä harkita vesilain mukaisen luvan vaatimista ennen maa-ainesluvan käsittelyä.

Vuodelta 2009 oleva YVA-lausunto on vanhentunut, eivätkä tulokset muun ohella melun ja liikenneympäristön mallinnuksen osalta muun ohella aktiivisen metsätalouden johdosta enää vastaa nykyistä tilannetta. Ympäristöviranomaisen olisi tullut vaatia hakijalta uutta, päivitettyä ympäristövaikutusten arviointia.

Ympäröivä maasto ottoalueen pohjoispuolella on pääosin harvaa mäntymetsää ja itäpuolella matalakasvuista suometsää. Hakija ei hallitse ottoalueen lähietäisyydellä olevia metsäkiinteistöjä. Vuoden 2009 jälkeen usealla kiinteistöllä, esimerkiksi kiinteistöillä 224-411-10-0, 224-411-7-103 ja 224-411-7-74, on tehty isoja hakkuita, ja rajakiinteistöllä 224-411-7-108 tullaan talven 2024-2025 aikana suorittamaan metsäsuunnitelman mukaisesti hakkuuta, niin että kiinteistölle jää vain matalakasvuista suota. Ympäristön melunsieto on siten merkittävästi muuttunut YVA-selvityksen jälkeen. Yhteysviranomaisen on todennut jo vuoden 2009 YVA-lausunnossa, että melumallinnuksen tulosten mukaan erityisesti loma-asumiseen käytettävillä alueilla melun ohjearvotasot ovat vaarassa ylittyä. Sama koskee itäpuolen matalakasvuisten suon toisella puolella sijaitsevaa asutusta. Ympäristöviranomaisen olisi pitänyt vaatia hakijalta uusia mallinnuksia erityisesti loma-asumiseen käytettävien alueiden nykyisestä melutasosta. Melutaso Lindqvistin omistaman maatilalla 433-408-7-67 pihapiirissä ylittää hyvin suurella todennäköisyydellä 50 desibeliä, mikä tekee mahdottomaksi Destia Oy:n toiminnan toteuttamisen ottoalueella lupaehtojen mukaisesti.

Hakijan esittämät toiminta-ajat eivät monelta osin vastaa nykyaikaa ja ympärivuotuisemmaksi muuttuneen loma-asumisen vaatimuksia. Lupapäätöksen mukaisilla toiminta-ajoilla ei pystytä riittäväällä tavalla rajoittamaan ympäristönsuojelulain 42 §:n 1 momentissa mainittuja kielteisiä seurauksia. Ottoalueen välittömässä läheisyydessä on runsaasti loma-asutusta ja itäpuolella suometsän toisella puolella ympärivuorokautista asutusta. Ympäristölautakunnan olisi pitänyt vahvemmin vähentää toiminnan aiheuttamaa ympäristön pilaantumista ja kohtuutonta rasitusta läheiselle asutukselle olosuhteisiin paremmin sopivilla toiminta-ajoilla.

Sahlstedtin valitus

Päätös on kumottava ja asia palautettava uudelleen käsiteltäväksi.

Asiassa on selvitettävä, saako joku taho taloudellista hyötyä tai muita etuja maa-ainesten ottajille järjestetystä taloudellisesta hyödystä.

Päätös on maa-aineslain ja -asetuksen vastainen ja epäselvä. Lupaa on haettu 14,5 hehtaarin alueelle, mutta lupapäätös koskee vain 8,2 hehtaarin suuruista aluetta.

Päätöksen myötä 6,3 hehtaarin suuruiselta alueelta poistuvat huhtikuussa 2025 lupa- ja jälkihoitomääräykset. Suunnittelu- ja ottamisalueeseen kuuluvalla Morenia Oy:n alueelle ei ole olemassa minkäänlaisia jälkihoitomääräyksiä tai vakuutta. Morenia Oy:n alue ei sisälly myöskään Destia Oy:n lopputilannekarttaan.

Päätöksellä on hakijan eduksi pienennetty lupa- ja jälkihoidettavaa aluetta, ja jäljelle jäävää aluetta koskevat aikaisemmat tiukemmat jälkihoitomääräykset on poistettu, mistä johtuen päätös on pohjavesille ja naapurikiinteistöjen kaivonomistajille oikeussuojan vastainen. Asiassa on voitava luottaa siihen, että päätöksiä ei olennaisilta osin muuteta.

Päätöksessä on todettu, että jos toiminta on aloitettu, mutta hallinto-oikeus kumoaa päätöksen ja katsoo, ettei lupaa voida myöntää, alueen jälkihoito toteutetaan tätä lupaa noudattaen. Tämä kumoaa aikaisemman päätöksen huomattavasti tiukemmat jälkihoitomääräykset ja tuo Destia Oy:lle mittavia taloudellisia etuja ja säästöjä.

Asiassa on epäselvää, mitä määräys siitä, että alueelle saa tuoda vain materiaaleja, joita soranottoalueen tuotannossa tai siihen liittyvässä toiminnassa tarvitaan, tarkoittaa. Lupapäätöksen määräys, jonka mukaan ympäristölautakunta voi hakemuksesta harkita luvan myöntämistä pintamaiden tuomiseen muualta, on perusteeton. Alueella ei tule sallia maankaatopaikkatoimintaa. Alueen omat pintamaat riittävät jälkihoidon toteuttamiseen koko alueella. Päätöksestä puuttuu määräys alueella mahdollisesti säilytettävien polttoainetankkien niin kutsutusta laponestosuojauksesta.

Alueen pohjoisreunalla sijaitsevaa suppa-aluetta on vuonna 2017 täytetty muualta alueelta poistetuilla ja suppa-alueen reunalle varastoiduilla pintamailla. Suppa-alueen pohjoisreunalla oleva pintamaiden varastopaikka olisi tullut merkitä nykytilannesuunnitelmakarttaan.

Määräys, jonka mukaan jälkihoidon lähtökohtana on, että alueen lopullisessa muotoilussa noudatetaan pääpiirteissään mitä ottosuunnitelmassa ja lopputilannepiirustuksessa on esitetty, on ympäripyöreä eikä poista muun ohella pintamaiden varastokasojen sijaintia koskevia päätöksen ja asiakirjojen puutteita.

Yhtäkään Sahlstedtin muistutuksessaan esittämistä asioista ei ole kumottu.

Sovelletuista oikeusohjeista puuttuu ympäristölautakunnan vuonna 2013 päivitetty päätösohje ympäristöpäällikölle maa-ainesten ottamisesta annettavista lupamääräyksistä.

Ympäristöministeriön vuonna 2023 julkaiseman maa-ainesten ottamista koskevan oppaan mukaan soran ottamisalueiden jälkihoidon keskimääräiset kokonaiskustannukset ovat 5 000–20 000 euroa hehtaaria kohden. Luvassa määrättyjen toimenpiteiden suorittamiseksi suoritettun vakuuden määrä olisi tullut laskea 20 000 euron hehtaarihinnalla, ja vakuuden olisi tullut olla 290 000 euroa.

Sahlstedt on valituksessaan ilmoittanut uudistavansa kaiken hakemuksen johdosta tekemässään muistutuksessa ja sen täydennyksessä sekä sähköpostiviestissä 30.5.2024 esittämänsä.

Asian käsittely ja selvittäminen

Karkkilan ympäristölautakunta on antanut lausunnon. Toiminta-ajat noudattavat ympäristöluvan määräyksiä siten, että ympäristölupa rajaa murskauksen toiminta-aikaa hieman enemmän kuin muuta toimintaa. Toiminta-ajat myös noudattavat MUR AUS-asetuksessa annettuja toiminta-aikoja. Muutkin kuin toiminta-aikaa koskevat määräykset ovat yhteneväiset ympäristöluvan määräysten kanssa.

Murskaustoimintaan liittyen suoritettiin toukokuussa 2024 melumittaukset pohjois- ja länsipuolella sijaitsevien kiinteistöjen pihalla. Melutaso ei ylittänyt päiväajan keskiäänitason raja-arvoa. Etäisyyttä mittauskohteisiin oli noin 350 metriä. Lindqvistin maatilan piha-alueelle on kaivalueelta matkaa lähes kilometri, joten luvassa asetetut melurajat tuskin ylittyvät ainakaan Destia Oy:n maa-ainesluvan mukaisen toiminnan vuoksi.

Destia Oy on antanut selityksen.

Lindqvist on antanut vastaselityksen. Edellytyksiä luvan myöntämiselle ei ole. Mikäli lupa kuitenkin myönnetään, toiminta-aikoja tulee supistaa merkittävästi. Vähimmäisvaatimuksena kaikki maa-aineistoiminta tulee kieltää kokonaan viikonloppuisin ympärivuotisesti, ja toiminta tulee lopettaa perjantaisin ja arkipyhien aattona kello 18 mennessä. Murskaamisen tulee olla kiellettyä ajalla 1.6.–31.8. Hakijalla tulisi olla ennakkotiedotusvelvoite erityisen suurta melua aiheuttavan ja viihtyvyyttä laskevan murskaustoiminnan osalta.

Sahlstedt ei hänelle varatusta tilaisuudesta huolimatta ole antanut vastaselitystä.

Merkitään

Hallinto-oikeus on 8.8.2024 antamallaan välipäätöksellä numero 4617/2024 hylännyt Lindqvistin vaatimuksen valituksenalaisen päätöksen täytäntöönpanon kieltämisestä.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus ei tutki Lindqvistin esittämiä murskaustoimintaan kohdistuvia vaatimuksia.

Hallinto-oikeus ei tutki Sahlstedtin valituksessa esitettyä vaatimusta sen selvittämisestä, saako joku taho taloudellista hyötyä tai muita etuja maa-ainesten ottotoimintaa harjoittaville järjestetyistä hyödyistä.

Muilta osin hallinto-oikeus hylkää valitukset.

Perustelut

Tutkimatta jätetyiltä osin

Soran murskaukseen kiinteistöllä 224-411-7-73 on toistaiseksi voimassa oleva lainvoimainen ympäristölupa. Helsingin hallinto-oikeus ei voi tutkia mainittuun lupapäätökseen kohdistuvia vaatimuksia.

Sahlstedtin esittämien hallintokantelun luonteisiksi ja rikosoikeudellisiksi katsottavien vaatimusten tutkiminen ei kuulu hallinto-oikeuden toimivaltaan.

Tutkituilta osin

Sovellettavat oikeusohjeet

Maa-ainelain 1 §:n 2 momentin mukaan aineiden ottamisessa on mainitun lain lisäksi noudatettava, mitä muualla laissa säädetään. Lupa-asiaa ratkaistaessa ja muuta viranomaispäätöstä tehtäessä on lisäksi noudatettava, mitä luonnonsuojelulaissa ja sen nojalla säädetään.

Maa-ainelain 3 §:n 1 momentin mukaan mainitussa laissa tarkoitettuja aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu:

- 1) kauniin maisemakuvan turmeltumista;
- 2) luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista;
- 3) huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa; tai
- 4) tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa.

Pykälän 4 momentin mukaan ottamispaikat on sijoitettava ja aineiden ottaminen järjestettävä niin, että ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi ja että maa-ainesiintymää hyödynnetään säästeliäästi ja taloudellisesti eikä toiminnasta aiheudu asutukselle tai ympäristölle vaaraa tai kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa.

Maa-aineslain 6 §:n 1 momentin mukaan lupa ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus.

Maa-aineslain 11 § 1 momentin mukaan ainesten ottamista koskevaan lupaan on liitettävä määräykset siitä, mitä hakijan on noudatettava hankkeesta aiheutuvien haittojen välttämiseksi tai rajoittamiseksi, jolleivät sanotut seikat käy ilmi ottamissuunnitelmasta. Saman pykälän 2 momentin mukaan lupamääräykset on annettava:

- 1) ottamisalueen rajauksesta, kaivausten ja leikkausten syvyydestä ja muodosta sekä ottamistoiminnan etenemissuunnista;
- 2) alueen suojaamisesta ja siistimisestä ottamisen aikana ja sen jälkeen; sekä
- 3) puuston ja muun kasvillisuuden säilyttämisestä, uusimisesta ja uusista istutuksista ottamisen aikana ja sen jälkeen.

Pykälän 3 momentin mukaan lupamääräyksiä voidaan lisäksi antaa:

- 1) ottamiseen liittyvistä laitteista ja liikenteen järjestämisestä erityisesti pohjaveden suojelemiseksi;
- 2) ajasta, jonka kuluessa tämän pykälän nojalla määrätyt toimenpiteet on suoritettava; sekä
- 3) muista hankkeesta aiheutuvien haittojen välttämiseksi tai rajoittamiseksi tarpeellisista toimenpiteistä.

Maa-aineslain 12 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomainen voi määrätä, että ennen ainesten ottamista hakijan on annettava hyväksyttävä vakuus 11 §:n nojalla määrättyjen toimenpiteiden suorittamisesta.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 3 §:n 1 momentin mukaan mainittua lakia ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä arvioitavat hankkeet ja niiden muutokset luetellaan liitteessä 1.

Samana pykälän 2 momentin arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin 1 momentissa tarkoitettuun muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia. Pykälän 3 momentin mukaan päätettäessä arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa on sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, otettava huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne. Päätöksenteon perustana olevista tekijöistä säädetään liitteessä 2.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain liitteen 1 kohdan 2 b mukaan arviointimenettelyssä arvioidaan kiven, soran tai hiekan otto, kun ottamisalueen pinta-ala on yli 25 hehtaaria, tai otettava ainesmäärä on vähintään 200 000 kiintokuutiometriä vuodessa.

Ottamisalueen ja hankkeen kuvaus

Noin 14,5 hehtaarin suuruinen ottamisalue sijaitsee Karkkilan Vaskijärven kylän kiinteistöillä 224-411-7-73 ja 224-411-7-104. Varsinainen kaivutoiminta kohdistuu 8,2 hehtaarin suuruiselle alueelle kiinteistöllä 7:73. Kiinteistöllä 7:104 on ainoastaan maa-aineksen varastointia. Karkkilan ympäristölautakunta on 28.4.2015 (§ 30) myöntänyt Destia Oy:lle 10 vuodeksi luvan hiekan ja soran ottamiseen kiinteistöllä 7:73, ja valituksenalaisella päätöksellä myönnetty uusi maa-ainelupa koskee pääosin samaa aluetta. Alueen rajauksia on kuitenkin vähän muutettu ja kaivualuetta laajennettu noin 1,4 hehtaarilla lounaaseen. Lupapäätöksen perusteella voidaan ottaa 10 vuoden kuluessa yhteensä 570 000 m³tr hiekkaa ja soraa vuotuisen teoreettisen ottomäärän ollessa 57 000 m³tr.

Suunniteltu ottamisalue sijaitsee noin 10 kilometriä Karkkilan kaupungista koilliseen ja alle 400 metrin etäisyydellä Lopen kunnan rajasta. Ottamisalue on osa suurempaa Asemankulman soranottokeskittymää, jolla on ollut ottamistoimintaa 1980-luvulta lähtien. Asemankulman maa-ainestenotto-alueella on vuosina 2008–2009 toteutettu alueella toimineiden eri yritysten yhteistyönä harkinnanvarainen ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA) maa-ainesten ottotoiminnasta mahdollisesti aiheutuvien yhteisvaikutusten arvioimiseksi. Asemankulma alueen maa-ainesten ottohankkeiden ympäristövaikutuksia on arvioitu noin 55 hehtaarin suuruisella alueella. Karkkilan ympäristölautakunta on 9.6.2016 (§ 47) myöntänyt Destia Oy:lle toistaiseksi voimassa olevan ympäristöluvan soran murskaukseen kiinteistöllä 224-411-7-73.

Alueella ei ole voimassa asemakaavaa tai oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Oikeusvaikutuksettomassa Karkkilan yleiskaavassa vuodelta 1980 alue on maa- ja metsätalousaluetta.

Lähimmät asuintalot ovat noin 100–130 metrin etäisyydellä ottamisalueen rajasta lännessä. Länsi- ja luoteispuolella on noin 350 metrin säteellä 14 asuinrakennusta, joista noin puolet on vapaa-ajan asuntoja. Alueen pohjoispuolella on yksi asuintalo noin 130 metrin etäisyydellä.

Suunnittelualue on 2-luokan pohjavesialuetta (Asemanseutu), jolla ei ole yhdyskuntien vedenottamoita. YVA-menettelyn yhteydessä lähialueella on kartoitettu 12 rengaskaivoa ja 10 porakaivoa. Pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen (POSKI)-projektissa Asemanseudun alue on luokiteltu maa-ainesten ottoon osittain soveltuvaksi alueeksi.

Lähin järvi, Levoilammi, sijaitsee noin 250 metrin etäisyydellä pohjoisessa. Lähin Natura 2000 -kohde (Lopen isosuo) on noin kilometrin etäisyydellä pohjoisessa.

Suunnitellulla ottoalueella ei ole todettu suojeltavia luontotyyppisiä, metsälain mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä, vesilaisissa tarkoitettuja suojeltavia pienvesiä eikä uhanalaisia tai silmälläpidettäviä luontotyyppisiä. Alueella ei ole havaittu uhanalaisia lajeja tai erityistä suojelua vaativia luontoarvoja. Pitkään jatkuneen ottotoiminnan jälkeen alueella ei ole erityisiä maisemallisia arvoja. Se on avoinna olevaa soranottoaluetta, jolta puusto on laajalti poistettu.

Kyseessä ei ole alue, joka kohoaisi ympäröivästä maastosta, joten vaikutuksia kaukomaisemaan ei ole.

YVA-arviointia koskeva valitusperuste

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä arvioidtavat hankkeet ja niiden muutokset on lueteltu ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain liitteessä 1. Destia Oy:n nyt kyseessä oleva hanke ei ylitä liitteen 1 kohdan 2 b kohdan mukaisia kiven, soran tai hiekan ottoa koskevia raja-arvoja.

Arviointimenettelyä sovelletaan yksittäistapauksessa myös sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 3 §:n 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia.

YVA-menettelyssä on tarkoitus tuottaa tietoa, jolla tunnistetaan ja arvioidaan hankkeiden merkittäviä ympäristövaikutuksia kokonaisvaltaisesti ja luotettavin menetelmin. Asemankulman alueen maa-ainesten ottohankkeiden yhteisvaikutuksia on arvioitu vuosina 2008–2009 toteutetussa YVA-menettelyssä, jossa myös Destia Oy:n tuolloin suunnitteilla ollut toiminta kiinteistöillä 224-411-7-73 ja 224-411-7-104 osana laajempaa kokonaisuutta on otettu huomioon. Tähän nähden ja kun otetaan huomioon nyt kyseessä olevan hankkeen laatu ja laajuus ja se, että kysymys on pääasiallisesti toiminnan jatkamisesta olemassa olevalla maa-ainesten ottoalueella, hallinto-oikeus katsoo, ettei hankkeella YVA-arvioinnista kulunut aika ja toimintaympäristön muutokset huomioon ottaenkaan voida arvioida olevan sellaista olennaista merkitystä ottamishankkeista aiheutuvien yhteisvaikutusten kokonaisarvioinnin kannalta, että alueella olisi tullut suorittaa uusi ympäristövaikutusten arviointimenettely ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 3 §:n 2 momentin perusteella. Valituksenalaista päätöstä ei siten ole syytä kumota ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn liittyvän valitusperusteen johdosta.

Pohjaveteen liittyvät valitusperusteet

Suunnittelualue sijaitsee vedenhankintaan soveltuvalla Asemanseudun 2-luokan pohjavesialueella. Aluetta ei käytetä yhdyskunnan vedenhankintaan, mutta sillä on merkitystä yksityisten kiinteistöjen talousveden hankinnassa.

Ottamissuunnitelman mukaan Destia Oy suorittaa pohjaveden tarkkailua neljästä havaintoputkesta sekä kahdesta talousvesikaivosta. Pohjaveden pinnan taso vaihtelee seurantapisteissä tasovälillä noin +127...+131,5 siten, että korkeimmillaan pohjavesi on ottamisalueen länsipuolella olevissa tarkkailupisteissä ja alimmillaan alueen itäosassa olevissa putkissa.

Ympäristölautakunta on pyytänyt ELY-keskusta tarkentamaan sen 21.3.2024 antamaa lausuntoa vesilain mukaisen luvan tarpeen osalta. ELY-keskus on

täydennyslausunnossaan 16.5.2024 todennut antaneensa 17.2.2012 samaa aluetta koskevan lausunnon (UUELY/1009/07.01/2011), jossa on ilmoittanut käsityksensä, että hakemuksen tarkoittama hanke, huomioon otettuna lausunnossa mainittu, ei ennakkoon arvioiden aiheuta vesilain 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettuja seurauksia. ELY-keskus on lisäksi täydentänyt 21.3.2024 antamaansa lausuntoa (UUELY/525/2019) seuraavasti: Vuonteenmäen alueella on vuodesta 1993 seurattu maa-ainesten oton vaikutuksia pohjaveteen voimassa olevien lupien mukaisesti. Alueella on hyvin kattavasti asennettu pohjaveden havaintoputkia, ja myös joitakin talousvesikaivoja on ollut mukana seurannassa. Seurantatulosten perusteella voidaan todeta, että pohjaveden pinta on vaihdellut vuodenaikojen perusteella noin 1–1,2 metriä. Pohjaveden laatu on pysynyt melko vakaana, eikä siinä ole nähtävissä merkittäviä muutoksia. Myös pohjaveden virtaussuunta on tiedossa alueella suoritettujen tutkimusten ja kairausten sekä pohjavesiseurannan johdosta. ELY-keskuksen käsityksen mukaan Destia Oy:n hakemuksen tarkoittamasta ottamistoiminnasta ei ennakkoon arvioiden aiheudu vesilain 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettuja seurauksia.

Hallinto-oikeus katsoo, että alueen pohjavesiolosuhteista on ollut käytettävissä riittävä selvitys. Saadusta selvityksestä ei ole tullut esiin seikkoja, joiden perusteella maa-ainesten ottamisen lupapäätöksen mahdollistamalla tavalla olisi katsottava voivan vaarantaa pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden. Näin ollen tarvetta maa-ainelain 3 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuun vesilain mukaiseen lupaan ei ole ollut.

Melua ja pölyä koskeva valitusperuste

Maa-ainesten ottamisesta aiheutuva melu ja pöly ovat ympäristönsuojelulaisissa tarkoitettuja päästöjä, joita koskevat yksityiskohtaiset edellytykset ratkaistaan ja tarpeelliset lupamääräykset annetaan ympäristöluvassa. Maa-ainelain mukaisessa lupaharkinnassa tulee maa-ainelain 3 §:n 4 momentin perusteella arvioitavaksi se, aiheutuuko ottamispaikan sijoittamisesta ja ainesten ottamisen järjestämisestä asutukselle tai ympäristölle vaaraa tai kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa. Tässä arvioinnissa on oikeuskäytännössä viitattu ympäristöministeriön julkaisuun Maa-ainesten kestävä käyttö (Ympäristöministeriön ohje 1/2009), jonka on korvannut ympäristöministeriön julkaisu Maa-ainesten ottaminen: Opas ainesten kestäväan käyttöön (2023:30). Oppaan mukaan suojaetäisyysuusitus asumiseen tai loma-asumiseen käytettävään rakennukseen tai muuhun häiriöalttiiseen kohteeseen on soran ottamisalueilla vähintään 100 metriä, mutta tapauskohtaisesti ottamisalue voidaan ulottaa lähemmäs rakennusta. Ohjetta voidaan käyttää oikeudellisesti sitomattomana selvityksenä ja yleisenä arviona maa-aineluvan myöntämisen edellytyksistä.

Nyt kyseessä olevalla toiminta-alueella tapahtuvaan murskaukseen on lainvoimainen ympäristölupa, johon sisältyy määräykset muun ohella melua aiheuttavien työvaiheiden aikarajoista, melutasosta ja melun torjunnasta sekä ilmaan joutuvien päästöjen ja niiden leviämisen rajoittamisesta. Maa-aineluvassa on asetettu aikarajat maa-ainesten ottamiseen liittyvälle toiminnalle (lupamääräys 2) ja annettu määräyksiä toimenpiteistä melun ja pölyn leviämisen estämiseksi (lupamääräys 18). Lupamääräyksen 19 mukaan

toiminnasta syntyvä melu ei saa lähimmän käytössä olevan asuinrakennuksen tai loma-asunnon pihamaalla ylittää päiväaikaista (kello 7–22) melutasoa LAeq 45 dB.

Ottaen huomioon, että hankkeessa on pääosin kysymys toiminnan jatkamisesta jo olemassa olevalla ottamisalueella, hallinto-oikeus katsoo, että toiminnasta aiheutuvasta melusta on ollut käytettävissä luvan myöntämiseksi riittävä selvitys.

Lindqvist on valituksessaan tuonut esiin, että melutaso hänen omistamansa maatilán 433-408-7-67 pihapiirissä ylittää hyvin suurella todennäköisyydellä 50 desibeliä. Mainitulla kiinteistöllä olevat rakennukset sijaitsevat karttatarkastelun perusteella noin 700 metrin etäisyydellä ottamisalueesta ja noin 900 metrin etäisyydellä varsinaisesta kaivualueesta koilliseen. Väliin jää metsäistä aluetta.

Kun otetaan huomioon, että lupamääräyksessä 19 tarkoitetut lähimmät asuinrakennukset sijaitsevat noin 100 metrin etäisyydellä ja Lindqvistin maatilán pihapiirin pidempi etäisyys ottoalueesta ja sekä maa-ainesluvassa että lainvoimaisessa ympäristöluvassa toiminnanharjoittajalle annetut määräykset, toiminnasta ei voida katsoa aiheutuvan melun tai pölyn vuoksi Lindqvistille tai muulle asutukselle maa-aineslain 3 §:n 4 momentissa tarkoitettua vaaraa tai kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa.

Toiminta-aikaa koskeva valitusperuste

Lupamääräyksen 2 mukaan maa-ainesten ottamiseen liittyvä toiminta – kaivu, käsittely, kuormaus, kuljetukset ja näihin liittyvä muu toiminta – on sallittu maanantaista torstaihin kello 6–22 ja perjantaisin kello 6–20. Ottotoimintaa ei saa harjoittaa arkipyhinä eikä juhannus- ja jouluaattona. Muiden pyhien aattopäivinä toiminta on lopetettava viimeistään kello 18.

Hallinto-oikeus katsoo, että lupapäätöksessä on asetettu maa-aineslain mukaisten lupaedellytysten täyttymisen kannalta riittävät aikarajoitukset häiriötä aiheuttaville toiminnoille.

Vakuuden määrä koskeva valitusperuste

Ympäristölautakunta on määrännyt, että luvan haltijan on asetettava ympäristölautakunnan eduksi 31.12.2037 asti voimassa pidettävä 188 500 euron vakuus maa-aineslain mukaisten lupamääräysten ja jälkihoitotoimenpiteiden suorittamisen varmistamiseksi. Päätöksen mukaan vakuuden suuruus perustuu alueen nykytilanteeseen ja ympäristölautakunnan päätökseen 13.2.2014 § 17, jonka mukaan vakuuden suuruus on 13 000 euroa hehtaarilta.

Ympäristölautakunta on voinut määrätä vakuuden määrästä esittämillään perusteilla.

Muut valitusperusteet

Lupapäätökseen liitetystä ehdotuksesta maa-ainesluvaksi ilmenee, että lupahakemuksen johdosta on tehty neljä muistutusta. Ympäristölautakunnan lausunnossa Sahlstedtin tekemäksi on yksilöity Muistutus 4. Ehdotukseen on kirjattu keskeiset muistutuksessa esiin tuodut näkemykset ja vaatimukset, muistutukseen liitetyt selvitykset ja hakijan vastaus muistutukseen. Menettely ei ole ollut virheellistä sillä Sahlstedtin valituksessa esitetyllä perusteella, etteivät hänen muistutuksessaan esiin tuomansa seikat ole johtaneet muutoksiin lupapäätöksessä.

Valituksenalainen lupapäätös koskee hakemukseen liitettyihin piirustuksiin rajattua 14,5 hehtaarin suuruista ottamisaluetta. Varsinainen kaivu-/ottoalue on noin 8,2 hehtaaria, ja myös sen rajaus ilmenee hakemuksen liitteistä. Ympäristölautakunnan päätös ei ole Sahlstedtin valituksessa esitetyllä tavalla epäselvä.

Hakemukseen on liitetty Suomen Luontotieto Oy:n laatima luontoselvitys (*Karkkilan Vuonteenmäen soranottoalueen luontoarvojen perusselvitys 2022*), jota varten tutkimusalueelta on selvitetty luonnonsuojelulaissa tarkoitetut suojeltavat luontotyypit, metsälaissa tarkoitetut erityisen tärkeät elinympäristöt ja vesilaissa suojellut pienvesikohteet. Selvitys on sisältänyt uhanalaisia tai silmälläpidettäviä luontotyyppisiä koskevan tarkastelun, minkä lisäksi alueella on tehty pesimälinnustoselvitys. Alueelle on tehty maastokäynti. Lindqvistin valituksessa ei ole esitetty eikä asiassa ole tullut muutoin esille seikkoja, joiden perusteella tehtyä luontoselvitystä olisi pidettävä puutteellisena.

Hakemuksen liitteessä on esitetty yhteenveto pohjaveden havaintopisteistä ja havaituista pinnankorkeuksista Destia Oy:n lupa-alueella ja sen ympäristössä. Havaintojen perusteella pohjaveden virtaussuunta on Säynäislammissa, Levoilammista ja ympäristön talousvesikaivoista hakijan lupa-alueen suuntaan ja tältä alueelta etelään. Pohjavesi ei siis virtaa hakijan lupa-alueelta talousvesikaivojen suuntaan. Melu- ja pölyhaittojen sekä pohjaveden laadun ja pinnan tason tarkkailusta on annettu lupapäätöksessä riittävät määräykset. Hankkeen ympäristövaikutusten tarkkailua ei voida pitää Lindqvistin esittämällä tavalla riittämättömänä.

Lupapäätöksessä on annettu maa-aineslain 11 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetut määräykset alueen suojaamisesta, muun ohella tukitoiminta-alueen rakenteesta ja koneiden tankkauksesta sekä torjunta- ja korjaustoimista onnettomuus- ja häiriötilanteissa, polttoaineiden säilytyksestä, polttonestesäiliöistä, polttoaineiden käsittelystä sekä varautumisesta ja toiminnasta onnettomuustilanteissa. Päätös ei ole maa-aineslain vastainen sillä Sahlstedtin valituksessa esitetyllä perusteella, että siihen ole sisällytetty lupamääräystä polttoainetankkien laponestosuojauksesta.

Lupapäätös ei ole maa-aineslain vastainen myöskään sillä Sahlstedtin esittämällä perusteella, ettei suppa-alueen pohjoisreunalla olevaa pintamaiden varastopaikkaa ole merkitty nykytilannesuunnitelmakarttaan.

Mikäli soranottoalueen jälkihoidon loppuvaiheessa katsotaan, että jälkihoitoa varten tarvittaisiin muualta tuotavia pintamaita, voi ympäristölautakunta

lupamääräyksen 33 mukaan hakemuksesta harkita luvan myöntämistä niiden tuomiseen. Mainitulla määräyksellä ei ole sallittu maankaatopaikkatoimintaa. Lupapäätös ei ole lainvastainen sillä Sahlstedtin valituksessa esitetyllä perusteella, että alueelta poistetut pintamaat hänen näkemyksensä mukaan riittävät jälkihoidon toteuttamiseen ja edellä mainittu lupamääräys on siitä syystä perusteeton.

Lupapäätöksessä on annettu alueen jälkihoitoa koskien lupamääräykset 29–35, jotka pääpiirteissään vastaavat aikaisemmassa maa-ainesluvassa jälkihoidosta annettuja määräyksiä. Lupapäätös ei riko Sahlstedtin valituksessa esitetyllä perusteella naapurikiinteistöjen kaivonomistajien oikeussuojaa.

Hallinto-oikeus toteaa selvyiden vuoksi, että siltä osin kuin toiminta-alue uudella lupapäätöksellä muuttuu siten, että jokin aikaisemmin ottamistoiminnan piirissä ollut osa-alue ei enää sisälly ottamisalueeseen, koskevat tätä aluetta aikaisemmassa lupapäätöksessä jälkihoidosta annetut määräykset. Toiminnanharjoittajan velvollisuus ottamistoiminnan piirissä olleen alueen jälkihoitoon ei poistu.

Siltä osin kuin Lindqvist on valituksessaan vedonnut ympäristönsuojelulain 86/2000 (kumottu lailla 527/2014) 42 §:ään hallinto-oikeus toteaa, että maa-aineslupan myöntämisen edellytyksiä arvioitaessa sovellettavaksi tulee maa-aineslaki. Ympäristöluvan myöntämisedellytyksiä koskevilla ympäristönsuojelulain määräyksillä ei siten ole asiassa oikeudellista merkitystä.

Lopputulokset

Maa-aineslupa on oikeusharkintainen lupa. Mikäli maa-aineslaissa asetetut lupaedellytykset täyttyvät, haettu lupa on myönnettävä. Saadun selvityksen perusteella hallinto-oikeus katsoo, että hakemuksen tueksi esitetty selvitys on ollut riittävä ja ettei hankkeesta lupapäätöksen mukaisella tavalla toteutettuna aiheudu maa-aineslain 3 §:n 1 momentissa tarkoitettuja haitallisia vaikutuksia, jotka olisivat muodostaneet esteen luvan myöntämiselle. Toiminnasta ei etukäteen arvioiden aiheudu myöskään saman pykälän 4 momentissa tarkoitettua vaaraa tai kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa asutukselle tai ympäristölle, eikä hanke ole muutoinkaan maa-aineslain tai luonnonsuojelulain vastainen. Haettu lupa on siten tullut myöntää.

Ympäristölautakunnan päätöstä ei ole aihetta muuttaa.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Maa-aineslaki 5 § 1 mom

Tuomioistuinlaki 4 luku 1 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 81 § 2 mom 1 kohta

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (HOL julkinen kuulutus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet
Esa Hakkola, Jaana Moilanen (t) ja Jonna Konstari.

Esittelijäjäsen

Jonna Konstari

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu ja tulostettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmästä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös	Antti Lindqvist sähköpostitse Oikeudenkäyntimaksu 270 euroa Tiedote oikeudenkäyntimaksusta korkeimmassa hallinto-oikeudessa
	Markku Sahlstedt kirjeitse Oikeudenkäyntimaksu 270 euroa Tiedote oikeudenkäyntimaksusta korkeimmassa hallinto-oikeudessa
Jäljennös	Karkkilan ympäristölautakunta Karkkilan kaupunki, jonka on maa-aineslain 20 c §:n 1 momentin mukaisesti ilmoitettava kuulutuksesta Destia Oy:n yhteyshenkilö sähköpostitse Yhteyshenkilö: Maarit Salonoja Lupa- ja valvontavirasto